

КОНОВАЛЕНКО Олександр Олександрович (27. 02. 1951, Харків) — радіоастроном. Доктор фізико-математичних наук (1984), академік НАНУ (2003). Заслужений діяч науки і техніки України (2001). Державні премії СРСР (1988) та України в галузі науки і техніки (2018), премії імені С. Брауде (2007) та імені М. Янгеля (2013) НАНУ. Орден «За заслуги» 3-го ступеня (2012). Закінчив Харківський інститут радіоелектроніки (1973). Відтоді працював у Інституті радіофізики та електроніки АН УРСР: від 1985 — старший науковий співробітник; від 1986 — у Радіоастрономічному інституті НАНУ (обидва — Харків): від 1987 — завідувач відділу декаметрової радіоастрономії, від 2007 — заступник директора з наукової роботи; від 1987 за сумісництвом — професор кафедри космічної радіофізики Харківського університету. Розробляє питання фізики міжзоряного середовища, атомної радіоспектроскопії, методи високочутливих та завадостійких радіоастрономічних спостережень. Виявив гранично

низькочастотні спектральні лінії у космічному випромінюванні і здійснив спостереження випромінювання міжзоряних збурених атомів вуглецю в рекомбінаційних лініях гранично низьких частот, які виникають при квантово-механічних переходах між станами з головним орбітальним числом понад 600, що відкрило нові можливості у діагностиці міжзоряного середовища; на основі цих спостережень розробив реалістичну модель фізичного стану міжзоряного середовища. Ім'ям К. названо малу планету № 18 121.

Основні праці

Рекомбинационные радиолнии высоковозбужденного углерода вблизи туманностей DR-21 и S140 // ПАЖ. 1991. № 1 (співавт.); Ukraine decameter wave radio astronomy systems and their perspectives // Radioastronomy at Long Wavelengths: Tutorials and Reviews from an AGU Chapman Conf. held October 1998 in Paris, France. Washington, 2000; Using large radio telescopes at decameter wavelengths // Planetary and Space Science. 2004. Vol. 52 (співавт.); Перспективы низкочастотной радиоастрономии // РИР. 2005. Т. 10, спец. вып.; Radio recombination lines // Radio Astronomy from Karl Jansky to Microjansky. EAS Publications Series. Vol. 15. Les Ulis, 2005 (співавт.); Radio recombination lines from the largest bound atoms in space // Monthly Notices of the Royal Astronomical Society. 2007. Vol. 374, issue 3 (співавт.); Absorption in Burst Emission // Solar Physics. 2007. Vol. 245, № 2 (співавт.).

Рекомендована література

1. Хранитель наибольшего у світі радіотелескопа (Інтерв'ю до 70-річчя академіка НАН України О. О. Коноваленка // Вісн. НАНУ. 2021. № 2.

Л. І. Шарапов

Бібліографічний опис:

Коноваленко Олександр Олександрович / Л. І. Шарапов // *Енциклопедія Сучасної України* [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2014. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-4873>. — Останнє поновлення : 2025.

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).